

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001711

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-05-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шутко Дар'я Олегівна

2. Daria O. Shutko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0002-3426-2749

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 19-06-2026

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13647

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41.11.13, 18.41.09.11

Тема дисертації:

1. Поетика сонета у камерно-вокальній творчості українських композиторів XX–XXI століття
2. Sonnet Poetics in the Chamber Vocal Music by Twentieth- and Twenty-First-Century Ukrainian Composers

Реферат/анотація:

1. Упродовж тривалого періоду, від початку XX століття до сьогодення, в українській камерно-вокальній музиці сформувався вагомий масив солоспівів, літературною основою яких є сонет. Переважна більшість з них становить зразки високого, витонченого мистецтва і заслуговує не лише виконавської, а й ретельної дослідницької уваги. Втім, наукові розробки, спрямовані на висвітлення питань функціонування сонета в контексті камерно-вокальної музики, є на даний час явищем доволі рідкісним. Натомість існує вагомий корпус фундаментальних праць, в яких розглядаються проблеми музичної інтерпретації таких літературних жанрів, як балада, рапсодія та елегія. З огляду на репрезентативний масив музичних сонетів (160 творів) зібраних у межах цього дослідження, означений напрям вимагає подальшого цілісного та системного опрацювання. Літературно-поетичний феномен сонета характеризується складністю і неоднозначністю. Його зародження в Італії у першій третині XIII століття стало по-справжньому знаковим в історії світової

культури: своєю появою ця поетична форма розірвала синкретичну єдність слова і музики, започаткувавши, на противагу усній, письмову поетичну традицію. Вперше в історії поетичні рядки набули статусу самодостатнього художнього твору, котрий не обов'язково було чути співаним. Відтоді поезія і музика, відокремившись одна від одної, почали розвиватися самостійно, формуючи власні естетичні системи. Сонет у цьому процесі став однією з ключових форм поетичного мислення. У контексті експериментальних пошуків XX–XXI століття – епохи синтезу мистецтв та інтермедіальності, коли музика і слово знову виявляють тенденцію до зближення, а засади їх оновленої взаємодії формуються як у науковій рефлексії, так і в художній практиці, – сонет зберігає певну автономність і відчутний рівень структурного спротиву. Здавалося б, закладена в гармонії його строф музичність, його ліричне начало, мали б природно увійти у таке середовище як камерно-вокальна музика. Втім, вивірена, досконала структура сонета часто не бажає коритися волі композитора. Резистентність поетичного матеріалу часом буває настільки сильною, що сонетний текст доводиться змінювати (додавати повторення, вилучати рядки, відмовлятися від знакової метричності – п'ятистопного або шестистопного ямбу). Прикладів подібного «двобою» в українській камерно-вокальній музиці XX–XXI століття презентується чимало. Водночас цей дискурс стимулює пошук нових підходів як в осмисленні сонетного канону в контексті музичного твору, так й у виявленні ще недостатньо з'ясованих механізмів міжмистецької взаємодії, зокрема у площині структурно-композиційних трансформацій та смислових кореляцій. Наукова проблема дисертації полягає у потребі висвітлення специфіки функціонування сонета як літературно-поетичної основи камерно-вокального твору в контексті доробку українських композиторів XX–XXI століття. Зазначений дослідницький напрям передбачає зосередження на ключових параметрах, зокрема: географії та динаміці інтенсивності музично-поетичної сонетної творчості в українській музиці означеного періоду; поетичних преференціях авторів українських сонетних солоспівів; ступені узгодженості їхньої структури з поетичним сонетним каноном; особливостях взаємодії фонетичної «партитури» сонетного тексту з його музичним оформленням. Мета дослідження – виявлення й окреслення специфічних особливостей поетики сонета в українських солоспівах XX–XXI століття. Об'єкт дослідження – камерні вокальні твори українських композиторів XX–XXI століття, в основу яких покладено тексти сонетів. Предмет дослідження – специфіка рецепції та інтерпретації сонета в українських камерно-вокальних творах XX–XXI століття в контексті взаємодії їхньої вербальної та музичної компонент. Хронологічні межі дослідження. Досліджуваний історичний період охоплює XX століття та першу чверть XXI століття. Нижньою межею окресленого періоду є 1905 рік – поява одного з перших, віднайдених нами камерно-вокальних творів із сонетним текстом в якості поетичної основи: солоспіву Федора Якименка «Озимандія» на слова англійського поета Персі Біші Шеллі. Верхня межа – 2025 рік, дата написання новітніх зразків українського музичного сонетарію: солоспіву «Любов» Мирослава Волинського на текст Василя Симоненка, а також другої редакції вокального циклу № 5 Олександра Опанасюка, написаного на тексти сонетів Вільяма Шекспіра.

2. Over a long period, from the beginning of the twentieth century to the present day, a substantial body of solo vocal works whose literary basis is the sonnet has been formed in Ukrainian chamber vocal music. The overwhelming majority of these works are examples of refined, high art and deserve not only performance attention but also thorough scholarly consideration. At present, however, studies devoted specifically to the functioning of the sonnet in the context of chamber vocal music remain relatively rare. At the same time, there exists a significant body of fundamental research addressing the musical interpretation of such literary genres as the ballad, rhapsody, and elegy. Given the representative corpus of musical sonnets collected within this study (160 works), this field requires further comprehensive and systematic investigation. The literary and poetic phenomenon of the sonnet is marked by complexity and ambiguity. Its emergence in Italy in the first third of the thirteenth century became a truly significant event in the history of world culture: by its very appearance, this poetic form disrupted the syncretic unity of word and music, initiating, in contrast to oral tradition, a written poetic tradition. For the first time in history, poetic lines acquired the status of a self-sufficient artistic work that did not necessarily have to be heard as sung. From that moment onward, poetry and music, having separated from one another, began to develop independently, forming their own aesthetic systems. In this process, the sonnet

became one of the key forms of poetic thought. In the context of the experimental pursuits of the twentieth and twenty-first centuries, an era of artistic synthesis and intermediality, when music and word once again reveal a tendency toward rapprochement, and the principles of their renewed interaction are shaped both in scholarly reflection and in artistic practice, the sonnet retains a certain autonomy and a tangible degree of structural resistance. At first glance, the musicality embedded in the harmony of its stanzas and its lyrical nature would seem to predestine it to enter naturally into such a medium as chamber vocal music. Yet the sonnet's balanced and perfected structure often resists the composer's will. At times, the resistance of the poetic material proves so strong that the sonnet text must be altered by adding repetitions, omitting lines, or abandoning its characteristic meter, whether iambic pentameter or hexameter. Ukrainian chamber vocal music of the twentieth and twenty-first centuries offers numerous examples of such a "duel". At the same time, this discourse stimulates the search for new approaches both to understanding the sonnet canon in the context of a musical work and to identifying still insufficiently clarified mechanisms of interartistic interaction, particularly in the sphere of structural and compositional transformations and semantic correlations. The scholarly problem addressed in the dissertation lies in the need to elucidate the specific functioning of the sonnet as the literary and poetic basis of a chamber vocal work in the oeuvre of Ukrainian composers of the twentieth and twenty-first centuries. This line of inquiry focuses on key parameters, including the geography and dynamics of the intensity of musical-poetic sonnet creativity in Ukrainian music of the designated period; the poetic preferences of the authors of Ukrainian sonnet-based vocal miniatures; the degree to which their structures correspond to the poetic sonnet canon; and the specific features of interaction between the phonetic "score" of the sonnet text and its musical setting. The aim of the study is to identify and outline the specific features of the poetics of the sonnet in Ukrainian vocal miniatures of the twentieth and twenty-first centuries. The object of the study is chamber vocal works by Ukrainian composers of the twentieth and twenty-first centuries based on sonnet texts. The subject of the study is the specificity of the reception and interpretation of the sonnet in Ukrainian chamber vocal works of the twentieth and twenty-first centuries in the context of interaction between their verbal and musical components. Chronological framework of the study. The historical period under consideration covers the twentieth century and the first quarter of the twenty-first century. The lower chronological boundary is the year 1905, marked by the appearance of one of the earliest chamber vocal works with a sonnet text as its poetic basis discovered in the course of this research: F. Yakymenko's vocal miniature *Ozymandias* to words by the English poet P. B. Shelley. The upper boundary is 2025, the date of composition of the most recent examples of the Ukrainian musical sonnet tradition: the vocal miniature *Love* by M. Volynskyi to a text by V. Symonenko, as well as the second version of *Vocal Cycle No. 5* by O. Opanasiuk composed to sonnet texts by W. Shakespeare.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Шутко Д. О. Сонетна форма в контексті історично-культурних явищ // Актуальні питання гуманітарних наук. 2023. Вип. 70, том 2. С. 177–182.
- Шутко Д. О. Музично-поетична сонорика камерно-вокального твору Євгенії Марчук «Я вдягнена у подих перехожих» // Fine Art and Culture Studies. 2024. Вип. 5. С. 120–127.
- Шутко Д. О. Сонет у камерно-вокальній творчості Миколи Дремлюги // Слобожанські мистецькі студії. 2025. Вип. 2. С. 108–115.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Осока Олена Володимирівна

2. Olena V. Osoka

Кваліфікація: к. мист., доц., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Драч Ірина Степанівна

2. Iryna S. Drach

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2089-9570

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Басса Оксана Михайлівна

2. Oksana M. Bassa

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2158-2516

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ринденко Оксана Валеріївна

2. Oksana V. Ryndenko

Кваліфікація: к.мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7268-4988

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Путятницька Ольга Вікторівна

2. Olha V. Putiatytska

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9897-705X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради Копиця Маріанна Давидівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні Копиця Маріанна Давидівна

Відповідальний за підготовку
облікових документів Волосатих Ольга Юріївна

Реєстратор Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна